

אמר אביי נקיטין שליח מתנה הרי הוא כשליח הגט. ואם ביטלה הנותן קודם שתגיע ליד המקבל הרי היא בטלה נפקא מינה. ואע"ג דמתנה זכות הוא מצי למיהדר דלהולך לאו כזכי דמי.

רב נחמן בר יצחק קא מיבעיא ליה "בטל" ולא אמר "הוא" מהו לשעבר משמע, וכשר, או בלא "הוא" נמי ב' לשונות משמע ולישנא דאהני ביה קאמר תיקון

גט זה לא יועיל - לא יתיר - לא יעזיב - לא ישלח - ולא יגרש - יהא חרס- יהא כחרס: דבריו קיימין לשון עתיד, שמבטלו. אינו מועיל - אינו מתיר - אינו מעזיב - אינו משלח - אינו מגרש - חרס הוא - כחרס הוא: לא אמר כלום דאינו מבטלו אלא מעיד בו שהוא פסול והא לא חזין ביה פסול ויתקיים בחותמו.

איבעיא להו הרי הוא חרס מהו להבא או לשעבר. א"ל רבינא [ואמרי לה רב אחא] מאי שנא מהרי הוא הקדש הרי הוא הפקר אלמא להבא משמע ומבטל.

הגמרא מתספקת בגט שביטלו, ונמלך הבעל לחזור ולגרש בו אם חוזר ומגרש בו או אינו חוזר ומגרש בו - הספק הוא מי אמרין בטל גיטא והוה ליה כחפסא או דילמא שליחותא דשליח הוא דבטל ליה עד דהדר ומשוי ליה שליח אבל גיטא לא בטיל. נחלקו בזה:
א. רב ששת^{קכ}: אינו חוזר ומגרש בו
ב. רב נחמן אמר חוזר ומגרש בו
והלכתא כוותיה דרב נחמן

אינו דומה לדין של ר' יוחנן אודות אדם שאמר לאשה התקדשי לי במעות הללו לאחר שלשים, ונחזה בה בתוך שלשים, דאמר חוזרת בטלו הקדושין הואיל ובטלתן קודם שיהיו חלין התם דיבור ודיבור הוא אתי דיבור ומבטל דיבור^{קכ} - והכא נהי דבטליה לשליחותא דשליח, גיטא גופיה שהוא בעין מי קא בטל !

מתניתין

השולח גט לאשתו (1) והגיע^{השיג} בשליח או (2) ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך^{קכ} בטל הוא - הרי זה בטל (3) קידם אצל אשתו או (4) ששלח אצלה שליח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא - הרי זה בטל (5) אם משהגיע גט לידה שוב אינו יכול לבטלו בראשונה לא היה מבטלו בפני השליח, ולא בפני האשה, אלא היה עושה ב"ד בפני שלשה ממקום אחר ומבטלו, התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין כן מפני תיקון העולם שהשליח שאינו יודע בדבר, מוליכו לה והיא ניסת בו.

גמרא

הגמרא מפרשת מה החידוש מכל החמשת המקרים המופיעים במשנה, שהבעל יכול לבטל הגט, קודם שיגיע לידה, כללה:
(1) קתני הגיע - ולא הגיעו קתני דמשמע שרדף אחריו והשיגו - ואפי' ממילא ולא אמרין לצעורה^{קכ} חדש או חדשים הוא דקא מיכוין שאם לא כן, היה רודף אחריו לבטלו.
(2) או ששלח אחריו שליח - מהו דתימא לא אלימא שליחותיה דבתרא משליחותיה דקמא דלבטליה קמ"ל
(3) קדם הוא אצל אשתו - מהו דתימא כי קידלא אמרין לצעורה קא מיכוין ה"מ לשליח אבל לידה ודאי לצעורה קא מיכוין קמ"ל
(4) או ששלח אצלה שליח - מהו דתימא איהו הוא דלא טרח אדעתא לצעורה אבל משום טרחה דשליח אחרון דלא איכפת ליה כי טרח ודאי לצעורה קא מיכוין קמ"ל
(5) אם משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו - מדובר דמהדר עליה מעיקרא לבטולי - מהו דתימא איגלאי מלתא למפרע דבטולי בטליה קמ"ל:
איזה לשונות מבטלות את הגט

בטל הוא - אי איפשי בו: דבריו קיימין - משמע בטל יהא (ל' עתיד) וכן אפשי בו. פסול הוא - אינו גט: לא אמר כלום מוציא עליו שם פסול והא ליכא.

(קושיא) למימרא דבטל לישנא דלבטיל לשון עתיד משמע

והאמרי מקבל מתנה שאמר לאחר שבאתה מתנה לידו מתנה זו:

מבוטלת היא - תיבטל - אי איפשי בה : לא אמר כלום וזכה בה בעל כרחו ואם יש לו בעל חוב גובה אותה בשבילו.^{קכ}

בטלה היא - אינה מתנה: דבריו קיימין משמע בטלה היתה מקודם שקיבלתי, דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי - אלמא בטל מעיקרא משמע (תירוץ) אמר אביי בטל: משמע דבטל ומשמע דליבטיל, סתמא דמילתא כי טעין איניש מילתא דמהניא במילתיה קא טעין גבי גט לישנא דמהני ביה קאמר גבי מתנה לישנא דמהני בה קאמר

^{קכ} תוספות ד"ה רב ששת אמר אינו חוזר ומגרש בו. תימה והא ריש לקיש ור' יוחנן משמע דמודו דלא אתי דיבור ומבטל מעשה כמו שמוכח שם ממתני' דכל הכלים יורדים לידי טומאה במחשבה כו' וכתביבת גט לשמה הוי מעשה דאם כתב אדם ס"ת לשמה אינו יכול לחזור ולבטל וי"ל דכל זמן שלא הגיע ליד האשה לא חשיב גמר מעשה
^{קכ} תוספות ד"ה התם דיבור ודיבור הוא. מתוך הלשון משמע דאפי' ביטלו בפירוש אינו מבטל מדקאמר התם דיבור ודיבור הוא משמע דהכא לאו דיבור ודיבור הוא אלא דיבור ומעשה וגם מדקאמר גט גופיה מי קא בטיל משמע דאין לו כח לבטל אבל בקידושין בריש האומר (דף נט.) אין שם כל זה האריכות וכתוב בכל הספרים נהי דבטליה מתורת שליחות מתורת גט לא בטליה משמע דאם ביטלו בפירוש מודה רב נחמן דבטל וכן צריך לומר דגט לא חשיב מעשה כל זמן שלא הגיע ליד האשה דאי לאו הכי תקשי לרב ששת כדפירשנו לעיל ומדקאמר בפ"ב (לעיל דף יח.) גבי נכתב ביום ונחתם בילה דלא הכשיר ר"ש מיכן עד עשרה ימים דחיישין שמא פייס פי' שמא ביטל את הגט כדפי' ר"ת אין ראיה כדפרי' בפ"ב ועוד דשמא התם לא נחתם לא חשיב גמר מעשה

^{קכ} תוספות ד"ה השולח. גט שנתתי לך בטל הוא. לרבי דאמר בטלו מבוטל נקט הגיע בשליח אורחא דמלתא דאז מותר לבטלו ורגיל הוא לבטלו אבל בפני ב"ד שלא בפני השליח אסור לבטלו מדרבנן משום תקנת ר"ג ועוד נקט הגיע בשליח דהשתא אין צריך בית דין אי נמי היא גופה אתא לאשמועי' דלא אמרין לצעורה קא מיכוין כדאמרין בגמרא ולא לומר דדוקא בכי האי גוונא בטל:
^{קכ} תוספות ד"ה איהו דלא טרח אדעתא לצעורה. משמע דקידם אצל אשתו לא הוי ממילא אלא בטירחא ותימה דאמאי לא נקט רבונא טפי נזדמן אצל אשתו ממילא או שלוחו דלא אמרין לצעורה קא מיכוין דתימה הוא לומר שאז אין מועיל ביטול.
^{קכ} תוספות ד"ה ולא אמרין לצעורה קא מיכוין. וא"ת פשיטא שהוא בטל היאך היה לנו לומר שאינו בטל והוא עומד וצווח וי"ל (1) דהוה אמינא כיון שאינו מביא עדים על כך א"כ אינו רוצה לבטלו א"נ (2) הוה חיישין להחמיר [אשת כהן להיות עמו] משום דלמא לצעורה קא מיכוין קמ"ל דלא חיישין:
^{קכ} ע' רשב"א שהקשה שאם הנק"מ הוא לגבי בעל חוב, א"כ לא מהני מדין הודאת בעל דין, כיון דחב לאחרים.